

Otázka: Stát a ústavní systém ČR

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Lucie P.

Ústava = konstituce

= Listina, na jejíž základě se definuje stát, stanovuje se a rozděluje státní moc, stanovují se pravomoci nositelů státní moci

-Ústava definuje vztah občana ke státu

-Ústava = 1.zákon a nejvyšší mezi ostatními = soubor norem, je sepjata se státním celkem (Ústava + stát, nikdy ne ústava bez státu)

-Ústava vzniká po revoluci, převratu, osamostatnění, odtržení,... s určitou změnou, která se týká celku = právní akt nejvyšší právní síly (všechny ostatní právní normy musí být v souladu). Ústava stanovuje právní (ústavní) řád státu.

Smysl ústavy: Stabilizační role ve společnosti (záruka řádu, jednoty, souladu státu) -> předpokladem zachování svobody občanů

Konkrétně definuje:

1. Forma státu - republika x monarchie
2. Forma vlády - demokracie x monarchie

3. Základní prvky státu - vymezuje státní hranice, kdo je občan státu, strukturu vlády (státní moc), jak se státní moc nazývá, kde má sídlo, její pravomoci, stanovuje pravidla voleb do orgánů státní moci
4. Základní práva a svobody občanů - Ústava může být měněna, ale podmínky změn jsou pouze ústavními zákony

Druhy Ústav:

1. Psaná x nepsaná

Psaná = vzniká najednou, najednou schválena - ČR

Nepsaná = není to pouze jeden dokument, je to soubor základních listin státu, vznikla postupně, tvoří více dokumentů / VB, Izrael, Nový Zéland, př. 1215 - Základní listina práv a svobod

2. Rigidní x flexibilní

Rigidní = Ústava strnulá, tuhá, pevná - těžko se mění, zákon je problematické změnit

Flexibilní = dá se změnit, má svá pravidla

3. Původní x přenesená

Původní = vznikla bez inspirace jiným textem ústavy (sešli se a sepsali ji)

Přenesená = vznikla z inspirace jinou ústavou /prvky přeneseny - př. ČR

4. Revoluční x dohodnutá x oktrojovaná

Revoluční = během revoluce

Dohodnutá = na základě smlouvy, dohody

Oktrojovaná = tzv. darováním autoritou (panovníkem) - neschválil ji sněm, ale panovník

Precedens = Právně závazná vzor, první rozhodnutí soudu v dané věci

-Nás právní systém se na to neodvolává, ale je to běžné v USA

Český ústavní vývoj

-Souvisí s existencí různých státních útvarů na našem území

1) První předetapa - r. 1500 Vladislavské zřízení zemské

Druhá - 1619 Česká konfederace

Třetí - 1627 Obnovené zřízení zemské

První etapa - v rámci Habsburské monarchie - 1847 - 1918

1847 Dubnová Ústava = Pillersdorfova Ústava

-oficiálně nikdy nevyšla v platnost, jako první měla zavést formu parlamentarismu, odrážela otázky svobod a práv občanů = demokratické prvky

- Do této ústavy Habs. Monarchie jako absolutistický stát a vždy na základě obnovení římského zřízení -> nevyšla v platnost, neodsouhlasila se

-r. 1948 zasedal ve Vídni ústavodárný říšský sněm -> přesunut do Kroměříže - během zasedání bylo zrušeno poddanství, začal připravovat novou Ústavu - na ní se podílel i František Palacký

= podle návrhu měl mít panovník pouze práva, která by mu ústava zaručovala =>

Konstituční monarchie (základy suverenity, obsahoval základní lidská práva a svobody)

: Zakonodárna moc měla být rozdělena na říšský sněm a zemské změny -> nebylo to projednáno -> říšský sněm byl rozeznán = Neprojednáno v r. 49

- Následující den vydal **Oktrojovanou Ústavu**

= vyhlášena panovníkem, ale bez souhlasu říšského sněmu

-Ústava založena na myšlence jednotného monarchistického státu

-Panovník měl s říšským sněmem zákonodárnou moc, s ministry výkonnou moc (= omezení absolutismu)

-Ústava byla důsledně centralistická -> počítala s tím, že by se český stát zrušil (=vytvoření jednotného občanství)

-platila do r. 1851

1848, 1849 revoluce - > potlačena -> obnovení absolutismu = proběhlo prostřednictvím vyhlášení Silvestrovských patentů

31.12. 1851 - Tři patenty : Zrušily Oktrojovanou Ústavu => OBNOVENÍ ABSOLUTISMU, - potvrzovaly zrušení poddanství, rovnost občanů před zákonem

r. 1860 vydán **Říjnový diplom** - František Josef I. Slibuje obnovení parlamentarismu = demokracii, zrušení absolutismu -> navazuje na něj **Únorová Ústava** z r. 1861 = platnost omezena na Předlitavsko, nevěnuje se lidským právům a svobodám, naznačovala budoucí dualistické rozdělení Habsburské monarchie : Rakousko - Uhersko -> k tomu došlo r. 1867 = **Prosincová Ústava** = Rakousko - Uherské vyrovnání = rozdělení monarchie na dva celky (něco jako federace)

-Ústava byla naší porážkou = Čechy nehrály žádnou roli - platí až do r. 1918 (konec Habsb. Monarchie)

- r. 1907 byla zavedeno VŠEOBECNÉ, TAJNÉ, ROVNÉ A PŘÍMÉ HLASOVACÍ PRÁVO (pro muže od 24 může volit = aktivně a po 30 letech být volen = pasivně)

Druhá etapa

1918 - 1992 = Ústavní vývoj v rámci Československa = jako suverenní stát 28.10.1918

- Vznik Ústavy
- Měla ústavní pořádek tvořen více právními předpisy

- - 30.10. 1918 **Martinská deklarace** : Slovensko oficiálně přidruženo => Vznikl Československý stát

1918 **Recepční zákon**

= *zákon Národního výboru Československého o zřízení státu Československého*

-První akt zákonný, který se odehrál v rámci československé historie (dodatečně před něj vloženo deset zákonů - má č. 11)

= **Ústavní provizorium** (než byla vydána Ústava)

PROZATIMNÍ ÚSTAVA

Ústavní vývoj:

-Pouze prozatímně, než dojde k ustanovení

-Byly tam nejnnutnější a nejdůležitější věci ohledně vzniku Československa a ohledně základních orgánů státní moci = podle této ústavy byla vláda poprvé volena parlamentem

-platila do roku 1920 - pak vznikla tzv. **Řádná Ústava Československa** -> 29.2.1920 přijata

-vzorem pro vytvoření : Ústava Spojených Států Amerických, Ústava Francouzské republiky a vycházela z textu Prosincové ústavy

Autor Řádné ústavy: Prof. Jiří Hoetzel

-Ústava vytvářela: Byli jsme parlamentní republikou v čele s prezidentem, prezident volen na společné schůzi horní a dolní sněmovny - na sedm let

-prezidenty: T.G. Masaryk - celkem 4x, ústava neomezovala kolikrát může být volen

Zákonodárná moc: Mělo ji Národní shromáždění

= Dvě komory:

1. **Dolní** - Poslanecká sněmovna - 380 poslanců na 6 let

2. Horní – Senát, 150 senátorů na 8 let

-volilo se *poměrný systémem* = vše se propočítá = kolik % dostane hlasů, tolik dostane křesel

30.9 1938 – **Mnichovská dohoda** – museli jsme odstoupit část pohraničí = podle mezinárodního práva to bylo porušení ústavy

- v souvislosti s vytvořením autonomie Slovenska-> došlo k vytvoření federace

Mnichovská dohoda = protiústavní = pro nás konec suverenity -> došlo k narušení principu dělby moci -> Národní shromáždění se vzdalo části svých pravomocí ve prospěch vlády a prezidenta

16.3. 1939 – přijat tzv. Výnos o zřízení protektorátu Čechy a Morava = na našem území platily říšské zákony = definitivní rozklad naší republiky -> vyhlášení Slovenského štátu – republika se rozložila

-od 30.9. 38 až do konce války = **období nesvobody** – zákony byly přijaty, ale posléze anulovány

1940-1945 = **Prozatimní státní zřízení**

-Fungovali jsme jako stát -> vytvořena tzv. **Exilová vláda**

-tvořena prezidentem, exilovou vládou, státní radou

r. 1944 Edward Beneš obnovil ústavní pořádek -> definována doby nesvobody – r. 44 Beneš prohlásil zákony za neplatné – od r. 45 se vše navrátilo

ROK 1948

Historická událost – 48 Komunisti – změna ústavy : **Květnová ústava**

-9.5. 1948 – vychází z **Prvorepublikové** ale má změny:

1) Parlament pouze jednokomorový, vytvořena Slovenská národní rada, Sbor Pověřenců, charakterizovalo to pozdvižení Slovenska v rámci ČSSR

2) Zřízeny Národní výbory

3) Zrušen pojem Země česká - prezident Edward Beneš to odmítl podepsat -> abdikoval-> vzdal se -> podepsána premiérem Klementem Gottwaldem

1960 nová změna : Vytvoření **Ústavy Československé socialistické republiky**

-Byla to první socialistická ústava - podstatný článek č. 4., zakotvena vedoucí úloha Komunistické strany ČSSE = ve státě vládne, vydržela až do r. 89, ale byla 8x pozměňována

r.1969 Ústavní zákon o federaci

od r. 68 Federace České a Slovenské republiky -> vznik nových orgánů -> každá republika měla vlastní vládu Rady

-Česká národní rada

-Slovenská národní rada

-Federální vláda

-Federální shromáždění = 2 komory - Sněmovna lidu, která měla 200 poslanců z celé republiky a Sněmovna národů, která měla 150 poslanců (75 a 75)

-po r. 89 **Novelizace ústavy:**

1) vypuštěn článek 4

2) jsme demokratický stát s demo. Principy, právní stát, dodržujeme základní lidská práva a svobody

-r. 1990 na jaře se 2x měnil název republiky:

Československá socialistická republika do 29.3.1990

Od 29.3. do 23.4. Československá federativní republika

Od 23.4. přijetí Ústavního zákonu -> Česká a Slovenská federativní republika (do 1.1.1993)

Od r. 1990 vývoj šel k rozdělení republiky na dva státní celky -> 1.9. 1992 Slovenská národní rada schválila Ústavu Slovenské republiky, 25. 11. 92 Federální shromáždění schválilo Ústavní zákon o zániku České a Slovenské federativní republiky

16.12.1992 Česká Národní rada schválila Ústavu ČR => platná od 1.1. 1993

Třetí etapa

= Ústavní vývoj po roce 1993 v rámci České republiky

=současná Ústava ČR

-pracovalo se na ní během podzimu 1992 - vznikla rychle, schválena Českou Národní radou 16.12.1992 -> účinnosti nabyla 1.1.1993, nebyla přijata jednohlasně = pro bylo 172, 2 nepřítomní, 10 zdrženo, 16 proti -> přijata

-publikována jako ústavní zákon č. 1) 1993 sb = první zákon suverénní české republiky

STRUKTURA ÚSTAVY:

113 článků - tvoří 8 hlav

Úvodem: PREAMBULE = úvodní prohlášení

Hlava 1. Tvoří základní ustanovení

H.2. Moc zákonodárná

H. 3. Moc výkonná

H.4. Moc soudní

H. 5. Se zabývá nejvyšším kontrolním úřadem,

H. 6. Česká Národní banka

H. 7. Územní samospráva

H, 8. Přejídná a závěrečná ustanovení

PREAMBULE ÚSTAVY ČR

=Prohlášení

a)Základní zásady, na nichž je stát budován, odkazuje se na státnost Československou, Úkol: Hájit český stát, hájit ho, rozvíjet a budovat

ČR= vlast rovnoprávných, svobodných občanů, odkazuje se na principy demokracie a právního státu, odkaz na dědictví po předchozích generacích

Hlava PRVNÍ ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

- Charakterizuje ČR jako jednotný, svrchovaný, demokratický právní stát, který je založen na úctě k právům a svobodám člověka a občanů
- Území tvoří nedílný celek (jednotný stát), hranice se mění pouze ústavním zákonem
- Demokratický stát – suverénem je lid- vládne sám sobě
- Státní moc je vykonávána prostřednictvím moci zákonodárné, výkonné a soudní
- Ústava stanoví, kdy lid může moc vykonat sám = prostřednictvím referenda a volbou prezidenta
- Právní normy jsou obecné a všeobecně závazné

STÁTNÍ SYMBOLY ČR

Státní vlajka: Modrá barva Slovenska a Podkarpatské Rusi byla vložena dodatečně, musí být dodržován poměr 2:3 délka.

Použití: Řídí se přísnými pravidly

-1920-1992 = Československá vlajka

-od 1992 = Vlajka ČR

-r. 1920 Československo 2 roky -> do té doby dvojbarevná = nahoře bílá, dole červená půlka

V dobách protektorátu : Trojbarevná, nahoře rovná bílá třetí, uprostřed červená a dole modrá

Státní barvy: Trojkolora = červená, bílá a modrá = tím se lidé označují při významných událostech

Velký státní znak: Čtvrcený štít = zobrazeny všechny historické země tzv. Koruny české - Čechy, Morava, Slezsko

-1. a 4. část: Znak Čech = stříbrný dvouocasý lev na červeném poli se zlatou korunkou a zlatou zbrojí (=drápy)

-2. pole = znak Moravy = Moravská orlice-stříbrno červeně šachovaná se zlatou korunkou a zlatou zbrojí

-3. pole = Slezská černá orlice na zlatém poli, uprostřed stříbrný půlměsíc zakončený jetelovými trojlístkami uprostřed s křížkem se zlatou korunkou a červenou zbrojí

=slouží k vnější reprezentaci státu, jsou jím označeny budovy státních orgánů, úřadů, státní správy

Autor: Jiří Louda - heraldik

Malý státní znak

= Červený štít a na něm český stříbrný lev dvouocasý ve skoku se zlatou korunkou a zbrojí

- Pečetidla, razítka státní správy, budovy, označení státní správy
- Původně jednoocasý lev, před 12. stol. Svatováclavská orlice

Státní pečeť = Velký státní znak, který je podložen lipovými ratolestmi = lístečky - okolo opis Česká Republika, j i prezident ČR, použití při významných událostech, vznikla z pečeti českého království z 15. stol.

Hymna ČR = Fidlovačka - uvedena 21.12. 1834

-1. sloka písně J. K. Tyla na Hudbu Františka Škroupa

-Divadelní hra Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka

Vlajka prezidenta republiky = Standarta

-bílá vlajka, jejíž okraj se skládá z tzv, bíločervenomodrých plamenků, uprostřed je velký státní znak, pod ním na červené stuze stříbrný nápis: Pravda vítězí – po stranách podložen zlatými lipovými ratolestmi

-jediný legální uživatel je prezident, standartou se označuje přítomnost prezidenta v ČR

Historie: od 1918 -39 : pouze okraj, složitý vnitřek

1960 - 90 socialistická = koruna nahrazena rudou hvězdou + slovenský znak

Korunovační klenoty = neoficiální státní symboly – Svatováclavská koruna 1346, žezlo a jablko až v 16. stol., korunou bylo korunována 21 panovníků (poslední byl Ferdinand V. 1836)

Hlava č. 5.

= *Nejvyšší kontrolní Úřad NKU*

-orgán, jehož existenci zakotvuje Ústava = jedna z nejdůležitějších orgánů státu, je nezávislý

Úkol: Dohled nad hospodařením státu (příjmy x výdaje), hospodařením se státním majetkem, kontroluje tzv. Plnění státního rozpočtu

-Podrobnosti ohledně činnosti stanovuje zákon, má svého prezidenta a viceprezidenta – tyto funkce osobně jmenuje prezident republiky na návrh Poslanecké sněmovny

Hlava č. 6 = Česká Národní banka

-Nejvyšší banka státu, nezávislá

-Úkol: Pečovat o tzv. Cenovou stabilitu

- v čele guvernér Miroslav Singer, sídlí v Praze, nemá funkce, které mají jiné banky (nenabízí úvěry, osobní kontakt, vylučuje měnovou politiku státu, připravuje měnu na budoucí vstup do

Eurozony

-Vydává bankovky a mince, vykonává dohled nad ostatním systémem bank (je nadřazená), do její působnosti může zasáhnout pouze zákon

Hlava č. 7 = Územní samospráva

-Základní celky: Obce, vyššími územími: Kraje 14, stanovuje ho Ústava

Dělbá moci

U nás je zdvojený systém.

V každé moci rozlišujeme složku strategickou a dynamickou.

Strategická složka = brzdná - orientuje se na vzdálené úkoly a výhled do budoucna

Dynamická - reaguje na současné politické problémy

Dělení moci

Moc zákonodárná (legislativa)

Dynam. Složka: Poslanecká sněmovna

Strat. Složka: Senát

Moc výkonná (exekutiva)

D. S.: Vláda

S. S.: Prezident

Moc soudní (judikativa či justice)

D. S.: Soustava soudů s nejvyšším soudem

S. S.: Ústavní soud

Tyto moci stanoví, že nemají být ve stejných rukou. Jde tedy spíš o oddělení než rozdělení těchto složek moci. Cílem je omezit libovůli státu nebo panovníka a bránit případnému zneužití moci. Uvedené státní moci se kromě oddělení navíc mají i navzájem kontrolovat – tzv. „princip brzd a protivah“ (či „rovnováha“).

Mezi zásady, kterými se řídí dělba moci patří:

Oddělenost mocí

Neslučitelnost mocí

Nezávislost mocí

Samostatnost mocí

Rovnováha mocí

Nezodpovědnost mocí (jedné vůči druhé)

MOC ZÁKONODÁRNÁ

Zákonodárná moc (legislativa) je oprávnění vydávat zákony. V moderní teorii státu je vedle moci výkonné a soudní jednou z nezávislých větví státní moci, svěřená zákonodárnému sboru (parlamentu).

Zákonodárce je orgánem vykonávajícím zákonodárnou moc. V České republice je to Parlament, skládající se ze dvou komor – Poslanecké sněmovny a Senátu. V jiném možném významu jde o člověka, který je součástí tohoto subjektu, tedy např. poslance nebo senátora.

Parlament – z fr. Slova parler (=mluvit)

Původně to byl název pro královský soudní dvůr v Anglii – od 13. století termín parliamentum = diskuze

Nejstarší parlament: Island od r. 930 Athény

Parlament ČR

Je dvoukomorový – Poslanecká sněmovna a Senát

Důležitější roli má **Poslanecká sněmovna**, která má 200 poslanců, kteří jsou voleni na 4 roky.

V čele je předseda, volen poslanci.

Poslanci tvoří poslanecké kluby a sdružují se na základě stranické příslušnosti.

Nezávislí poslanci – nejsou členy žádné polit. strany.

Sněmovna je rozpustitelná.

Senát

je brzdná složka, má 81 senátorů, kteří jsou voleni na 6 let. Každé 2 roky se pak volí 1/3 senátu.

Senát je nerozpustitelný.

Volby: probíhají poměrným systémem: Politické strany dostanou počet křesel podle počtu procentu hlasů.

Do Senátu ale volíme 1 osobnost = většinový systém (získá-li nadpoloviční většinu, je zvolen, častější je druhé kolo – dva nejúspěšnější z prvního- > ten, co má více hlasů->zvolen).

Funkce parlamentu:

1) Reprezentativní – vybrání zástupci, kteří nás reprezentují

Názory lidí přenáší parlament do politické podoby a do podoby určených zákonů

2) Ustavující – prostřednictvím parlamentu jsou ustavovány další funkce -> dochází k volbě určitých funkcí, jmenování (př. Schválení prezidenta NKÚ)

3) Kontrolní – kontroluje se vláda a administrativa

a) Poslanecká sněmovna – vyjadřuje důvěru vládě – > po volbách je jmenována nová vláda a musí jí být vyslovena důvěra

- b) Vyjádření nedůvěry vládě - určitá politická strana není s vládou spokojena - > navrhne hlasování o nedůvěře - > je-li odhlasována, vláda podá demisi-> prezident ji přijme nebo poslaneckou sněmovnu rozpustí
 - c) Interpelace - možnost každého poslance podat písemný či ústní dotaz na předsedu vlády nebo ostatní ministry
 - d) Kontrola financí, státní rozpočtu = hospodaření
- 4) Zákodárná - Zahrnuje proces přípravy, projednání a schvalování zákonů
- 5) Autonomní - parlament si své vlastní funkce spravuje samostatně = má svůj rozpočet, pravidla jednání, volí si svoje funkcionáře, stanovuje program jednání a vydává souhlas k vydání svého člena k trestnímu stíhání

MOC VÝKONNÁ (Exekutiva)

Výkonná moc je složka státní moci, která řídí státní aparát a administrativu. Orgány výkonné moci jsou obvykle vláda a hlava státu (prezident či panovník). Podle formy vlády se sice může v detailech pravomoc a orgány výkonné moci měnit, ale v zásadě zůstává stejná.

Oblasti:

- 1) Administrativní oblast - řídí úřady
- 2) Zahraniční a diplomatická oblast - sjednává mezinárodní smlouvy, řídí zahraniční politiku, účastní se mezinárodních jednání,...
- 3) Vojenská oblast - řídí ozbrojené síly, válečné operace, organizuje obranu státu
- 4) Legislativní - navrhuje zákony, má právo se k nim vyjádřit
- 5) Soudní úkoly - udílení milosti, amnestií, jmenování soudců,...

Prezident ČR

Je to strategická složka, má omezené funkce, má minimální pravomoce.

Ujímá se úřadu složením slibu, jeho období trvá pět let.

Kandidát: Musí být občan české republiky starší 40ti let.

Volební právo je všeobecné, rovné, přímé a tajné.

Volíme tzv. většinovým systémem – když v prvním kole není nadpoloviční většina pro, je druhé kolo.

Kandidáta může navrhnout každý starší 18ti let a podat petici s 50ti tisíci podpisy.

Volbu prezidenta vyhlašuje předseda senátu.

Prezidentovy pravomoci:

Jmenuje členy vlády a přijímá její demisi.

Svolává a rozpouští poslaneckou sněmovnu.

Pověřuje vládu vykonáváním funkce prozatímně.

Jmenuje soudce Ústavního soudu, předsedu a místopředsedu soudu.

Může vyhlásit amnestii a udělit milost.

Má právo vrátit parlamentu přijatý zákon.

Jmenuje prezidenta NKÚ.

Zastupuje stát navenek.

Sjednává a podepisuje mezinárodní smlouvy.

Je to vrchní velitel ozbrojených sil.

Vyhlašuje volby do Poslanecké sněmovny a Senátu.

Nemůže být stíhán během výkonu funkce, může být stíhán za velezradu u Ústavního soudu podanou žalobou Senátu.

Vláda:

Vláda, kabinet nebo sbor je nejvyšší ústřední orgán výkonné moci některých zemí; ve federaci to může také být nejvyšší orgán státu (např. v Německu). V moderních demokraciích je přesné vymezení její funkce definováno v ústavním uspořádání, liší se podle něj formy vlády jednotlivých zemí.

U nás je to dynamická složka, má více pravomocí než prezident.

V čele je předseda, místopředsedové a ministři.

SOUDNÍ MOC

Vykonávají ji specifické státní orgány, kterými jsou nezávislé soudy. Ty zákonem stanoveným způsobem zajišťují v občanskoprávním řízení ochranu subjektivních práv, v trestním řízení rozhodují o vině a trestu za trestné činy, ve správním soudnictví přezkouvávají akty orgánů veřejné správy a v ústavním soudnictví rozhodují o souladu právních předpisů i rozhodnutí s ústavou, případně rozhodují i o dalších věcech, které jsou jim zákonem svěřeny.

Skládá se z Ústavního soudu = strategická složka a soustavy soudů = dynamická složka.

Soudní orgán je složen z 15 Ústavních soudců, doba jejich působení je 10let, ale i vícekrát po sobě

Ústavní soud:

Sídlo: Brno, je to nezávislý a vrcholný orgán ústavnosti a zákonnosti v ČR. Rozhoduje o zrušení nebo změně zákonů, které by byly v rozporu s Ústavou -> může zrušit mezinárodní smlouvy, prošetřuje, jestli je činnost politických stran v souladu s Ústavou.

Soustava soudů:

- 1) Nejvyšší soud ČR – Sídli v Brně, zajišťuje zákonnost ostatních soudů, hlídá je.
- 2) 2 Vrchní soudy – Sídli v Praze a Olomouci, zabývají se rozhodováním pro věci v tzv. 2. stupni = věci, o kterých se v prvním stupni rozhodovalo v Krajských soudech.
- 3) Krajské soudy – Nejsou v každém kraji, mají své pobočky. PŘ. u nás pobočka v Hradci Králové.

Řeší se tam pouze závažné trestní činy (loupeže, vraždy) a složité případy, kdy je více obžalovaných.

První stupeň je pro násilné trestné činy a druhý stupeň pro věci, které se v prvním stupni řeší v okresním soud.

4) Okresní soudy – Jsou nejnižší postavené, tvoří základ soudní hierarchie, řeší se zde méně závažné trestní činy, občanské /soukromé právo.

5) Nejvyšší správní soud – Sídlí v Brně, dbá o zákonnost a jednotu rozhodování v oblasti správních orgánů (magistráty, úřady). Chrání před nečinností správních orgánů.